

VILLÁNYI G. ANDRÁS

Töprengések vámpírszerелеmről, határról

A bűnbeesést 15.33 perckor így határozza meg: Állapot, amelyben megkülönböztetem magamat a világtól.

Mi végre

*hová lesz mi válik a lényből
ki áttetsző pillanatában kérdez
lélet idéz és mint egy Rodin-test
sikklik a márvány jég hullámain*

Kroton és határok. A feketén parázsló növény előtt üldögél, hajdan vették egy fűvészkeri séta után. A levelek geometrikusan örvénylő mandalájába süllyed, miközben bőrén és zsigereiben saját partikularitása mérhetetlen jelentéktelenségét érzi. Megéli szüntelen összerosódását minden létezővel és nem-létezővel. Ám az Egy óceánján ott lebeg a „külön-lét” hártárájának lehetősége. Igyekszik fellelni és azonosítani a határokat és jelentésüket. „Mi van bennem és mi van kívül, ha a kettő között van valódi különbség? Hol a határvonal – ha létezik – világ és én között?” – kérdegeti.

A mosoly jut eszébe minduntalan, ami ismerkedésük pillanatától hosszú ideig füléig szaladt, hacsak a lányarcra pillantott a Facebookon. Aztán letöltötte, hogy akármikor gyönyörködhessen benne.

Vak Öreg

*képmásában furdik hajdanvolt
szerelmének csillagatlan ég
sötét taván didergő hold*

A szerelem meghatározásához lehet, hogy éppen a fülég szaladt mosoly juttat közelebb? Az emberarc bármely szándéktól, haszontól és veszteségtől független önfelédtt mimikája?

Nem várok tőle semmit, pusztá létezése boldogsággal tölt el. Vagy mégsem erről van szó, bármilyen felemelő volna így? Hanem arról, hogy a mosoly a birtokszerzés izgalmanak gyönyörűségéből fakad?

Szimbiotikus vámpírság. Az emberút oly korszakában születik szerelem, amelyben a súlypont az én felé gravitál. Amit ekként istenít fátyolos szemmel a közfélreértés, önös vágyak és érdekek hálózata, mint gombák micéliuma vagy a flóra gyökérzete a televényben. A szociális diplomáciában járatos és annak etikettjére érzékeny partnerek csiszolt jelek médiáján egyeztetik elvárásaikat. A rituális koreográfia háttérben pragmatikus megállapodás rejtőzik: vakarom a hátad, ha te is az enyémet. Klasszikus adok-kapok cserekereskedelem, akkor is, ha fennkölt érzelem maszkját ölti. Aggasztó! Innét nézve indokolt helye van aszkétizmusnak vagy cölibátusnak. Nem nehéz belátni, mennyire sérülékeny egy efféle hosszú távú kereskedelmi egyezmény, ahol gesztusok, anyagias és – jobb esetben – lelki, szellemi barterügyletet folytatnak. Ohatatlanul egyszer-másszor egyik vagy másik fél találja úgy, hogy hosszabb-rövidebb ideje deficitje keletkezik, többet „költ”, mint amennyit kap. Karaktere jellemzői és az idő függvényében így esik mindenkivel, legfeljebb emelkedettebb lelkek lassabban törnek a szimbiotikus vámpírság igájába.

Légszomj

*kileheltelek
százszor ezerszer
ám szemembe mint
fény vagy árnyék
mindig visszatérsz
tüdőmbe ömlő
levegő vagy
mikor eljössz
légszomjam ha mész*

Figyeli, hogyan távolodik apránként mind messzebb a Lánytól. Bár alig van nap, sőt óra, amikor eszébe ne jutna. Mégis lehetetlen nem észrevenni, hogy lassanként elcsúszik, odébb tolódik, valami belül eltávolodik tőle. Mint két közeli, lehorgonyzatlan álomba merült vitorlás az óceánon. Melyik felvétel áll közelebb a Lányról a valóshoz? Az, amit a nagyobb bánat exponál, s amelyen majdnem minden végzettszerűen vonzza, vagy a lassan messziségbe foszló, elmosódó kontúrú, amin semmi nem egyértelmű vagy ennyire vonzó. Mik az eltérő arcok? Saját elméje percepciói, vagy projekciói? Megkockáztatja, hogy a kettő együtt, és a kérdés újfent a „határoké”. Meddig percepció, honnét projekció?

A zuhanás eredményeként a formátlan őállapotból önnön képzetét oly lényként észleli, amely az egésztől független. Képtelen igaz szerelemre, mert elsőként magát szereti. Tudatlanságában ezt úgy igyekszik orvosolni, hogy a másik zuhant lényvel egyesülne. Sarokba szorult. Elsötétült az ég, vihar dül a katlanban.

Képtelen zagyvaság az egyszerre vagy együtt fogalma. *Hogyan történhetne bármi „egyszerre”, ha a térbeli elkülönülés eleve lehetetlenné teszi az együttlétet, történést.* *Egy tetszőleges harmadik ponthoz képest minduntalan elcsúsznak múlt vagy jövő felé, sosincsnek együtt, sem térben, sem időben. Mégis. Tapasztalható, ekként érzékelve valószínűsíthető sokféle pseudo-együttlét, ám a kérdés mélyére bukva világos, hogy a teljességhez valami mindig hiányzik.*

Az itt messzesége

*örök távját vacogja
szem előtt a közelnek
máskor szédíti hogy
itté olvadt minden messze*

Felidézi beszélgetéseit prostituáltakkal, akikkel, ha engedte idejük, szívesen társalgott súlyosabb kérdésekről pajkoskodás után. Érdekelte látásuk, különösen férfi-nő viszonyát illetően. Több lányt faggatott, hogy egy fajként észlelik, gondolják-e az embert s az asszonyt. Apránként formálódott nézete, hogy ember esetében him és nőstény csupán annyiban tartoznak egy fajhoz, hogy alkalmasak közös utód létrehozására és látszólag azonos nyelven szólnak egymáshoz. A nyelv hasonló értelmezésének esélyében régtől kételkedik. A vihar győzte meg először a közlés lehetőségének kudarcáról. Mentora Prospero keseredett, már-már cinikussá vált kísérletei, hogy meglátását,

*rugdalják tapossák
a talpaktól se külön
együtt fáj a mulás*

*benne hal vele születik
mindennel egy
mégis más*

*Ébrenlét és álom határán el-
alvás előtt látja, ahogy egy por-
hüvelyéből távoznak ez a világ
tűnhet. Színek és fények különös
sötét-szürkés-kék kombinációit
észleli, mintha ismeretlen, eddig
nem tapasztalt szögből látszana
minden. Emlékszik, hasonló kép
tárult elébe, amikor Eurüdikéért
Hadészba lépett. Holtaknak ez a
világ olyasfélének látszik, mint
élőknek a túlvilág.*

*Újra megállapítja, hogy a
létezéségek teljességgel be-
láthatatlanok: bármi minden és
semmi egyszerre; világ és túl-
világ nemcsak egymás összeillő
kiegészítői, hanem azonosak,
ahogy holtak halott az élő. Ekként minden állandóan maga és
másvalami. Pusztá varázslat,*

szándékát tolmácsolja akár leánya, vagy Ariel felé, nem szólva ellenségeiről és a közömbösekről. Az utalás módja néhai feleségére tovább mélyíti a nemek közti értés szakadékát. Pedig Prospero sui generis mágus.

A prostituáltak általában röviden eltűnődtek, majd kibökték, hogy asszony és ember két faj. Ekként férfi és nők megtalálták a talán egyedül lehetséges kérdést, amelyben egyetérthetnek.

*Am épp a galaktikus távtól válik kozmikussá a nemek passiója. Az önmagukban is szövevényes csillagképek, egy még óriásibb táblajáték részei, áthidalhatatlan távol-
ságba pozicionáltak a kibogozhatatlan Ós-ok folytán. Milliárd sejtsillagocskáik irdatlan messzeségein lebegnek, látszólag kiegészítve, takarosan összefűzve, átölelve egymás geometriáját, ám minden részecske fényévekre pulzál minden részecskétől, elhullajtva a végtelenben. Mint az ismert testek szövetségében neutrínók és mezonok: oly távol.*

Delete. Fecniként sodródik a kozmikus levesben, ám minden pórusa, minden atomja szüntelen kapcsolatban áll az univerzum összes létezőjével: hat és hatnak rá. Bármely befolyás tökéletes elszakadást jelent a pillanattól, azaz kilépést a lényből, a létből, ami éppen. Ám létezhet-e bármilyen értelemben? Hiszen a változás szüntelensége folyamatosan törli akár Pénélopé a szőttesét.

Szőnyeg rojtja

*olyképp e földön
mint szőnyeg rojtja
és fővenyen a homok
se önmaga se más*

*hogy e fortyogó káoszban megjelenhetett az önmagán
gondolkodni igyekvő élet. Hacsak nem épp ekkora zűr-
varra van ehhez szükség?*

*Két fényvilágított lénynél, a lecsiszolt lélek mentén
elképzeleli, hogy lehetséges természetes összeillés, amely
feltételezi a célmentes vágyat és kizárja az örömforrás
birtokigényét. Híján önzésnek folyamatosan átadja magát,
és azt is kizárólag tapintattal. Ekként a vágyak és elvár-
ások nélküli teljesség találkozása olyan elragadtatottságot
eredményez, amely megfelel a szerelmi állapot euforikus
sajátságával szemben támasztott köziginénynek is.*

Hála. Vélhető éréseinek tudja be, hogy gondolataiban
mind sűrűbben merül fel a hála fogalma. Nemcsak elmé-
jében gyűjt színes lángokat, hanem borzongatón átjárja
lényét. Ölelni képtelen, bémult állapotában is így érzett az
ajtónál, ezt igyekezett volna pár szóban eldadogni. Hálás,
hogy az időben s térben mérhetetlen mindenségben együtt
tölthették életük egy pillanatának a szilánkját. Eszébe jut
pár gimnáziumi éveiben írt sor:

*Véletlen
„mindannyian
egyszerre.
itt...*

csoda!

*(Részletek a megjelenés előtt álló Orpheusz szerelmei
c. könyvből.)*